

Syv år for Rakel

Af Carsten Ploug Olsen

Gamle Ole

Når et menneske har levet længe i en tilstand af indre anspændelse og smerte og kamp, skal der kun et lille diskret puf til for at de opdæmmede følelser bryder frem i uhæmmet gråd eller raseri - eller latter. For eksempel kan en snaps eller en af Houellebecqs misantropiske kløvne gøre tricket til fordel for latteren og dermed give mennesket en højst tiltrængt afslappelse, omend kun momentant.

Et sådant menneske var Ole F, der af sine venner og ikke mindst ham selv var opmærksom på, at han med hastige skridt nærmede sig datoen for *mindst holdbar til*, hvis den da ikke allerede var overskredet. Derfor kaldte alle ham med godmodig humor, *Gamle Ole*.

Nogle tror, at visdommen kommer med alderen og naturligt hører den til. Som om livets almindelige nederdrægtigheder og afsavn og tortur som ved et trylleslag - når disse ophobes længe nok - forvandles til ædel vin for den tørstendes sjæl. Ofte kommer det fysiske forfald oveni som en ekstra spot (svigtende potens, en tendens til faldulykker, langsynethed, gigt) og gør ydmygelsen total og uafvendelig.

Så forventer nogle at man resignerer og overgiver sig til forsynet eller Gud eller hvilket navn man nu - hvis man er sådan sindet - giver det formodede kosmiske socialkontor som man venter (eller desperat håber) tager sig af menneskelige skibe på kæntringskurs og det kalder man så visdom (gennem underkastelse).

Gamle Ole havde dog ikke under nogen omstændigheder hverken lyst eller tilbøjelighed til at overgive sig til noget eller nogen som helst. *Gamle Ole* var *rasende*. Og da han var rasende men ikke havde noget eller nogen at være rasende på, hobede spændingerne sig op i ham som sad han i et lukket rum, der langsomt fyldtes med vand.

I sine værste mareridt fandt han sig - efter at være slumret ind med det helt ubegrundede håb om at tilbringe natten i ro og hvile og uden pinsler - i en kirke siddende på bænken idet han højt sang med - pivfalsk - på salmer uden ende og uden mening. Teksten kunne for eksempel lyde:

A tauen ipso gælle guffe mack mack. Ubo. Nam nam

Hvortil præsten - som han af en eller anden grund ikke kunne se men kun høre - i vekselsang med menigheden henført svarede (i overensstemmelse med dansk kirkelig liturgi eller ud af det blå?):

Nuk nuk asse taulon. Spek. Spek.

Og hele tiden havde han en stærk fornemmelse af - som man kan have det i drømme - at der var et eller andet helt galt.

I andre mareridt som gik lige til bidet ved med det samme at oplyse ham om, at han nu befandt sig i helvede, fik han forevist alle episoder af *Barnaby* i en uendelig båndsløjfe. I nogle få variationer var det *En sag for Frost*, der kørte igen og igen over det lærred han sad uhjælpeligt fastspændt foran.

Da det omsider brast for Ole havde vandet i det lukkede rum nået loftet, og hans skrig - eller bøn eller forbandelse - steg som tomme bobler mod det ukendte:

Han var gået ned i kiosken for at købe sine daglige 20 rød Viking, da han lidt henne ad gaden så underboens søn komme løbende efter en ukendt og flygtende ung kvinde på cykel. Han tænkte

ikke videre over det, men nøjagtig 3 minutter og 17 sekunder senere så han det samme par, nu med drengen i sadlen på den samme cykel og pigen på bagagebæreren, i fuld fart på vej i den modsatte retning ind mod byen.

Først mærkede han det som en let skælven indeni. Så begyndte han at ryste - af latter. Hvad kunne forklaringen være på dette syn? Hvilken lov om årsag og virkning kunne forklare det?

Han lo og rystede og svedte og kunne ikke standse igen. Han lo så han måtte sætte sig ned på en bænk, hvor han forsøgte at genfinde fornuft og rimelighed og et normalt åndedræt og han pegede ud i luften efter parret, som for længst var over alle bjerge, og blinkede og svedte stærkt og hev efter vejret og lo og lo, så de forbipasserende selv brød ud i latter - forsigtigt undrende - og da de spurgte ham hvorfor han lo, pegede han blot vagt på et sted i luften og lo og lo og kunne slet ikke stoppe igen.

Syv år for Rakel

Sorgens Ånd svæver over dybt vand. Den søger en krop, en form, en fred. Men den finder ingen, den er overalt, formløs, grænseløs, hvileløs, en susen i træerne udenfor i mørket eller inderst i mit blod.

Da Jakob mistede sin kone, var han selv ved at dø - af grin. Da han stod ved graven, var han ved at falde ned i den af bare latter. Da der var gået syv dage og syv nætter, havde han glemt hendes navn.

Siden var han i den latterlige og ubegribelige og pinagtige situation, at når han hørte eller så noget sjovt, brast han i gråd, og når han oplevede noget sørgeligt, lo han så han rystede. Når han så noget rødt, forekom det ham at være mistænkeligt blåt og når han hørte en hund gø, mente han bestemt at det måtte være en fugl, sikkert en af de fordømte solsorte, der med deres koleriske temperament kvitterede for det brød, han lagde ud til almindelig brug for egnens fugle uden skel til art og størrelse, med et hurtigløb over plænen ledsaget af en arrig svada, som oversat til menneskesprog ville lyde noget i retning af: Skrub af!

Rakel, Jakobs kone, (jeg, Jakobs ven, husker hendes navn), var en lille kvinde med smalle hofter og et intenst og let feberagtigt blik, mørkt hår og et vindende væsen. Hun var intelligent, men ingen bogorm, og hun havde flair for det praktiske; hun kunne lappe en cykel i en ruf og sammen med ham male hele husets facade på en weekend.

Hun var den type kvinde som følsomme mænd vil give deres liv for at vinde, og efter syv års kamp og belejring, lykkedes netop *det* for Jakob. Det siges at når laks vandrer op ad bjerge gennem floderne, gyder kun de stærkeste ved toppen og udspringet - men mange dør i forsøget. Jakob nåede toppen som den førsteklases laks han var.

Af grunde som ingen - sandsynligvis heller ikke hun selv - kunne forstå, gik hun i havet kun 31 år gammel på et tidspunkt, hvor hun var gravid og de ventede deres andet barn.

Sidste gang jeg så Jakob, sad han på en bænk ved søen og råbte ad - mærkeligt nok - ænderne, i stedet for at kaste smuldret brød til dem. Hans hår var uglet og filtret og beskidt, og snottet stod ham ud af næsen og han var tydeligvis stangdrukken. Han så mig ikke og jeg gav mig ikke til kende.

Hvor Josef - deres førstefødte - var henne, ved jeg ikke.

Jeg kommer til at tænke på noget en ukendt forfatter, som Jakob kendte og ofte citerede, engang skrev, og som jeg synes passer så godt på min gamle ven:

Hvis en kommer ind til dit inderste hjerte, så er det der, du føler smerten, hvis hun går. Hvis du aldrig bliver rørt der, er det som om du aldrig har levet.

Og jeg tænker, at denne forfatter har sat en smuk og sand sten for hans kærlighed og hans sorg, en sten som omsider kan give den form og grænse.

Springet (lad teksten ske)

At skrive er at springe fra en klippe ud på de 70 000 favne og - som tossen i den gamle vittighed - halvvejs nede tænke *indtil videre går det jo fint*; og det er at have tillid til at et sted dernedad - inden man knuses mod stranden i dybet -

Vil der dukke noget op, en redning, måske et flyvende tæppe som vil tage en med til *Det lykkelige Arabien* - eller måske vil en drone samle en op og aflevere teksten som B-post til en læser, som helt uvidende om den fare, forfatteren har været i, lykkeligt eller modvilligt vil læse den skabte tekst - eller måske vil *Guds hånd* nænsomt hule sig under tårnspringeren og forsigtigt sætte ham ned på stranden eller i et andet land - hvor teksten nu end fører hen.

På den hvide skærm fremtoner lidt efter lidt, bogstav for bogstav, den mørke skrift, som en væske, der langsomt fylder et glas, eller som livets skrift på verdens tavle; forfatteren ser undrende på den verden han fremmaner og skaber, lige så fremmed for den som den læser han måske engang vil få.

Måske tager det flyvende tæppe forfatteren med til *Harun al-Rashids* palads, eller han går rundt sammen med ham - forklædt - i det natlige *Bagdad* for 1001 år siden, søvnløs som kaliffen selv, idet han søger en form og en grænse for det grænseløse, der vokser i ham, og som vokser frem på den blanke skærm, og de spøger med hinanden, og fra de krogede og sparsomt oplyste sidegader høres dæmpet sang, for 1001 år siden, eller vi hører eder, der udslynges i natten mod den mørke himmel, og vi tænker, at tanken ikke lader sig begrænse af tid og rum og sted og dimension -

På det flyvende tæppe eller spændt fast til dronen er der ingen grænser, men vi behøver en grænse, en form, måske denne tekst, ordene der langsomt vokser frem, bogstav for bogstav, på den blanke skærm, skærmen der er som en mark hvor vi sår bogstavets mørke sæd, og frem vokser en tekst, for eksempel denne, og læseren høster den, med begejstring eller kedsomhed eller protest, og han tænker -

Han har en skrue løs og langsomt fremrasler forfatteren sin skabelse, formen af det formløse, grænsen for det grænseløse, som *Sappho* trækker han digtet op fra kroppens gamle, rustne brønd og han medgiver: Det er ganske vist!

Eli, Eli, lama sabaktani

Er det sandt, at troens og livets kilde udspringer i det dybeste mørke? Er det sandt, at der på ethvert menneske ligger en sten, som Kristus vælter bort, ligesom han væltede stenen for sin grav bort i opstandelsen, og at derved livet strømmer frit gennem den før døde og fortabte?

Se den strålende og lysende *Kristus* stå foran den dybest faldne i helvedes afgrund. Han mærker strålepresset fra ondskabens kerne, men står rank. Hvad gør han? Trækker han sværdet og fælder denne verdens fyrste? Eller lægger han forsigtigt sin hånd på den faldnes skulder og drager ham til sig?

Det sidste. Da fremspirer *håbet* i den ondes hjerte; det slipper som en hvid blomst der stiger mod himlen som en bøn til det højeste, og en lille kilde begynder at fremrisle fra hans inderste. *Min Gud, min Gud*, tænker han.

Han bøjer hovedet og følger Kristus til et lille fredeligt hjem, hvor en kerte brænder, og mennesker er forsamlet. Selv et lille lys kan oplyse et stort mørke. Det er sent. Mennesker folder hænderne, tavse som foran en port til det ukendte når det hellige fødes og genfødes, og de beder for den fortabte.

I det højeste hører den Almægtige bønnen, hører og bønholder den; da brister mørkets bånd, da brister helvedes tunge lænker og Kristus bærer sin faldne bror gennem æteren og ukendte dimensioner til fred og hvile i den Højestes favn.

På jorden vandrer digteren. Han skriver i det stille solfald ordene, der udtrykker det skete men uden selv at vide det:

Stille hjerte, Sol går ned

cpo 2019